

UJ KORSZAK

Szerkesztőség: Budapest, I. ker., Karap-utca 3. szám.
Ide címzendők a lap szellemi részét illető összes küldemények. Kéziratokat nem őrünk meg.

MEGJELENIK MINDEN
MÁSODIK PÉNTEKEN

Előfizetési ár: egész évre 24 K, félévre 12 K, negyed-
évre 6 K. Kiadóhivatal: Budapest, IV. Ferenciek-tere
7. sz. Ide küldendők az előfizetések és a reklamációk.

Laikusok az iskolában.

A Forradalmi Kormányzótanács LIV. számú rendelete nagy befolyást biztosít a proletárságnak az iskolára. Ezt én helyeslem és helyesli velem együtt a legtöbb tanítótársam. Az iskolára és a tanítóra bizza ez a társadalom a legdrágább kincsét, a gyermekek nevelését és a jövőendő megalapozását. Helyes és szükséges tehát, hogy a társadalom az iskola munkáját állandó intenzív figyelemmel kísérje, ellenőrizze és irányítsa. Jó szándéku és jó munkát végző tanító csak örül annak, ha munkáját minél többben — és főképpen a legközelebbiből érdekelt szülők — figyelemmel kísérik, ellenőrzik, mert így nyerheti el igazán azt az anyagi és erkölcsi elismerést, amelyre joggal számot tart. Az irányítást is szívesen vesszük. Elvégre az iskola nem öncélú intézmény és a tanítóság nem akar elzárkózni a társadalom befolyása elől.

De az ellenőrzést és irányítást nem lehet, nem szabad akárhogyan csinálni. Közvetve részt vehet benne mindenki, aki az ügy iránt érdeklődik, vagy akinek erre az érdekeltektől megbízása van; közvetlenül csak arra hivatott szakemberek, szakhatóságok végezhetik ezt a fontos munkát. Azt hiszem, ebben igazat ad nekem mindenki, aki a nyilvános iskolai tanítást szakképzettséghez kötött munkának tartja. Mint ahogy az orvos vagy építőmérnök munkájának ellenőrzését és irányítását nem lehet laikusokra bízni, úgy a tanítót sem. Persze, aki azt hiszi, hogy a tanításhoz nem szükséges nehezen megszerezhető szakértelem, az helyeselheti a laikusoknak az iskolára való korlátlan rászabadítását; de az aztán bátran bezárhatja az összes tanítóképzőintézeteket is.

Sajnos, a szóban levő rendelet nem határozza meg pontosan, hogy a laikusok hogyan gyakorolhatják az iskolára való befolyásukat. Ebből pedig már eddig is tömördek baj származott. Azok, akik a rendelet szerint „ellenőrzik a művelődési munka szellemét,” sok esetben nagyon helytelenül járnak el: a tanuló előtt beleszólnak a tanító munkájába, rosszaló bírálatot mondanak nagyon tapintatlan módon; sőt továbbmenve, nemcsak a tanítás szellemét bírálják, hanem beleavatkoznak a tanítás módszerébe is, még pedig sértő sőt néha botrányos módon. Meg kell állapítani, hogy némely esetben még a használni akarás számdéka is hiányzik az ilyen föllépésből; az illetők nem akarnak egyebet, mint — a jogból és hatalomból kizártak és hirtelenül hatalomhoz jutottak érthető mohóságával — hatalmukat gyakorolni ott, ahol éppen lehet. Ugyanilyen ószintén meg kell azonban állapítani azt is, hogy ha az iskolába belépő laikusok föllépésében néha ellenséges indulat nyilatkozik meg, ezt teljesen érthetővé teszi a régi rossz iskola, amelyről a proletárnak a maga egykori tapasztalatai és a gyermekei révén nem igen lehet kedvező véleménye.

Most azonban azt akarjuk, hogy az új iskola és az új utra térő tanítóság munkája fölösleges zavaró momentumoktól megóvassék. Am menjen be az a proletár művelődési bizottsági tag az iskolába, ahányszor akar és kísérik figyelemmel a tanítást. Sok és idővel egyre több laikus fog akadni, aki helytálló kritikai véleményt tud mondani a

tanító munkájáról, vagy annak egyes részleteiről. Például: a gépies magolást miért ne vehetné észre és annak helytelenségét miért ne álapíthatná meg a kőfaragómunkás vagy a mosónő? A demonstrációk nélkül való fizika-tanítást miért ne ítélhetné el a vasesztérgályos vagy a földműves? Senki sem akarja a helytelen tanítói munkát leplezni, mentesíteni. Kívánatos, hogy minél többen lássák, figyeljék a tanítás munkáját. Én azt sem bánom, ha minden iskolaszobában a gyermekek mögé három-négy székkel állítanak be érdeklődő szülők számára, akik egy-egy tanítási órát csöndesen, illetékesen végig akarnak hallgatni. Bizonyos, hogy a nyilvánosság szeme sok lényegbeli és formabeli hibától tartaná vissza a tanítók egy részét.

De ezzel szemben van egy kívánságunk; úgy is mondhatnánk: követelésünk. Még pedig az, hogy laikusoknak közvetlen beleszólásuk a tanító dolgába ne legyen, a laikus iskolalátogató a tanítás szellemére és módszerére vonatkozó semminemű megjegyzést a tanító előtt — és még kevésbé a tanuló előtt! — ne tehessen, a tanító dolgába közvetlenül semmi módon bele ne avatkozhasson, az iskolában tartózkodásának ideje alatt illetékesen, udvariasan viselkedjék. Ha a laikus iskolalátogatónak van az iskolával és a tanítóval szemben kívánsága vagy kritikai megjegyzése, azt el kell juttatni az illetékes szakhatóság elé és ez köteles legyen az ügyben gyorsan eljárni, meggyorsítottan intézkedni, vagy intézkedésre a munkatársak művelődési osztályának vagy más illetékes hatóságnak előterjesztést tenni. Erre lehet és kell módot találni.

Idő és tapasztalat során alakulnak majd ki a proletárállam iskolaiügyi igazgatásának részletei. Azt az egyet azonban már most megállapíthatjuk, hogy az a mód, ahogyan az iskolák ellenőrzését és irányítását sok helyen most gyakorolják, nagyon sokat árt az ügynek. Okvetlenül szükséges, hogy a művelődési bizottsági tagok hatáskörét az itt jelzett értelemben szabályozzák. Csak úgy lehet elérni azt, hogy a jövő iskoláévközdetén ne ismétlődjenek meg a most tapasztalt helytelenségek és botrányok.

A tanítók, akik az összes szellemi munkáskategóriákat megelőzően kezdtek az osztályharc alapján szervezkedni, a legnagyobb igyekezettel alkalmazkodnak a Tanácsköztársaság szelleméhez; ne nehezteljenek ezt meg nekik fölösleges és könnyen elkerülhető zaklatásokkal, meg nem érdemelt elkeserítéssel. *Somogyi Béla.*

Az új tanítói fizetések.

A magyar tanítóság, a forradalmi kormányzótanács nyilatkozataiból, megértette, hogy az új rend egyik vezető gondolata az, hogy a tanító alkalmazottakat a jobban díjazott munkások sorába emelje. A tanítóság lelkes örömmel vette ezt tudomásul s igyekezett is megfélemleni mind azokat a küveleményeket, amelyeket működéséhez fűzött a Magyar Tanácsköztársaság. A népfölvilágosításnak és a propaganda munkásságának lelkes buzgalommal ajánlotta föl lelkét és fizikumát, úgy, hogy ma a magyar tanítóság mint egy szellemi Vörös Hadsereg, megdörntenél érefalként áll készen a Magyar Tanácsköztársaság védelmére.

Jutalma azonban mindeddig alig volt több a pusztá ígéretnél s emiatt — nem is tagadhatjuk — a tanítóság körében bizonyos nyugtalanság észlelhető.

Több, mint egy hónappal ezelőtt a Tanácsköztársaság című hivatalos lapban megjelent a tanítóalkalmazottak fizetésrendezéséről szóló rendelet. E rendeletnek végrehajtása azonban még mindig késik az éji homályban. Kötelességünknek ismertük, hogy alapos tájékozódást szerezünk a fizetésrendezés késedelmének okairól s fölünk telhetőleg megnyugtassuk e lapok hasábjain a tanítóságot, mely bizvást reméli, hogy a sokat áhított új rend végre megadja neki a mindenképpen megérdemelt erkölcsi és anyagi elismerést.

Értesülésünk szerint a késedelemnek egyik oka az volt hogy a rendelet végrehajtásának megkezdése előtt szabályozni kellett mindazokat a kérdéseket, melyek a hetibérek megállapításánál fölmerülnek. Másfelől meg kellett szervezni a tanítók szolgálati viszonyaira és képesítésére vonatkozó adatok begyűjtését, földolgozását, a hetibérek egyéni megállapításának és utalványozásának adminisztratív munkáját.

Fölsőlegesnek tartjuk a részletek közlését, csupán annak a megállapítására szorítkozunk, hogy a közoktatásügyi népbiztosság igyekezett a tanítóalkalmazottak érdekeit méltányosan elbírálni, úgy a szolgálati idő beszámítását, mint azoknak a tanítóalkalmazottaknak a helyzetét illetőleg, akik eddig bizonyos természetbeni járandóságot élveztek.

Ezekre vonatkozólag a rendelettel kapcsolatban tervezetet is készített a közoktatásügyi népbiztosság. E tervezet szerint: a végleges rendezésig átmenetileg a tanítók a természetbeni járandóságok élvezetében maradnak s a járandóságukért bizonyos pénzösszeget tartoznak megtéríteni, mely a művelődési osztályokhoz fizetendő be. A hetibérek egyéni megállapításánál követendő eljárás szerint pedig minden tanítóalkalmazott köteles a megveit tanácsok útján rendelkezésére bocsátandó bejelentőlapon képesítésének és szolgálati viszonyainak adatait föltüntetni.

A Közoktatásügyi Népbiztosság a rendelethez kapcsolott tervezetet megküldötte a Magyarországi Tanítók Szakszervezetének és a Pénzügyi Népbiztosságnak is. A Magyarországi Tanítók Szakszervezete alapos tárgyalás alá vette e tervezetet, megvitatta annak egyes részleteit s megtette azokra kifogásait, majd június elején visszajuttatta a Közoktatási Népbiztossághoz.

A tervezet ekkor a Pénzügyi Népbiztossághoz került, ahol annak egyes pontjai ellen több szempontból kifogást emeltek. A Pénzügyi Népbiztosság nézete szerint a tanítók megállapításánál nem azt a szakképesítést kell irányadónak tekinteni, amellyel a tanító rendelkezik, hanem annak az intézetnek a fokozatát, amelynél az illető tanító tényleg működik. A szolgálati idő számítása tekintetében a Pénzügyi Népbiztosság csupán az oktatói munkában eltöltött időt tartja a magasabb hetibérré igényt adó szolgálati időként beszámíthatónak. A szolgálati idő számításának kérvésében agályosnak tartja a Pénzügyi Népbiztosság a Közoktatásügyi Népbiztosság által föllított elvet, mely szerint a szolgálat folytonosságának megszakítása esetében, a megszakítás előtt és után beszámításra alkalmas munkában tényleges eltöltött idő összege legyen irányadó. Nézete szerint a fegyelmi vagy bírósági ítélettel állásától elmozdított tanító, még újból való alkalmaztatása esetében, sem igényelheti, hogy a fegyelmi ítéletet megelőzően teljesített tanítói szolgálatát a hetibérek megállapításánál beszámíttassák. A katonai szolgálat tekintetében csak a rendes tanítói alkalmazás idejébe az katonai szolgálat beszámítását tartja juttathatónak. Kívánja még oly rendeltetés fölvételét is, amelynek értelmében a hevérekből 5% nyugdíj, 5% pedig adó címén vonásba veendő.

A Közoktatásügyi Népbiztosság a Magyarországi Tanítók Szakszervezetének kiküldöttét a Pénzügyi Népbiztosság észrevételeiről azonnal értesítette s velük a Pénzügyi Népbiz-

tosság észrevételeivel szemben elfoglandó álláspontu nézve még is állapotodott. Tekintettel arra, hogy a vett értesülések szerint a közalkalmazottak hetibérének megállapítása ügyében időközben megindított tárgyalások lényegükben ugyanazon kérdések körül forogtak, mely kérdések a Közoktatásügyi Népbizottság és Pénzügyi Népbizottság között vitások voltak: a szakszervezet helyesebbnek látta a várakozás álláspontjára helyezkedni, hogy igényeit majd a közalkalmazottakkal folytatott tárgyalás eredményéhez képest érvényesítse. Nehogy azonban túlságosan elődázódjék a végrehajtás munkája, a Közoktatásügyi Népbizottság elhatározta, hogy a hetibérék egyéni megállapításánál követendő eljárásról (adatok beszolgáltatása, főfőlvizsgálata és földolgozása) szóló rendeletet még az elvi kérdések szabályozására vonatkozó rendelet végleges megállapítása előtt kiadja. Ehhez képest kinyomatta a bejelentőlapokat, azokat a művelődési megbízottak után a tanítószághoz juttatja s egyidejűleg közlésezi a bejelentőlapok kitöltésére vonatkozó utasítást is.

Eközben a Tanácsköztársaság című hivatalos lap 1919. évi június hó 24-iki számában megjelent, a közalkalmazottak illetményeiről szóló rendelet. E rendelet újabb zsinórmértékül szolgálhat azoknak a különbségeknek elintézésében, melyek a Pénzügyi és Közoktatásügyi Népbizottságok, illetőleg a Magyarországi Tanítók Szakszervezetének álláspontja között vannak. Sok függ most már a Magyarországi Tanítók Szakszervezetének gondosan megokolt előterjesztésétől, hogy ezek a vitás kérdések a tanítókra nézve kedvezően oldassanak meg. A Tanítók Szakszervezetének erőltetési sulya bizonyára elegendő lesz az illetékes fórumok előtt, hogy a kérdést olyan szellemen oldják meg, mely egyrészt megfelel a Magyar Tanácskormány intencióinak, másrészt a magyar tanítószághoz érdemeinek.

Értesülésünk szerint a rendelet végleges megállapítása érdekében a Közoktatásügyi és Pénzügyi Népbizottságok, a Tanítók Szakszervezetének bevonásával, rövidesen értekezletet fognak tartani. Kivánatos, hogy ezen az értekezleten döntés történjék, mert a magyar tanítószághoz megérdemli, hogy végre hozzájuthasson a méltányos anyagi elismeréshez is. Ez a késedelem nem jelenti azt, hogy a tanítószághoz majd későbbi időtől számítva kapja a fizetését. Az új fizetés visszamenő hatállyal bír s ugyanazon naptól esedékes, amely nap a többi munkáskategóriáknál számításba vétetett.

SZEMLE

Az új világrend első tanácsa.

Az országos pártgyűlést, melyen többek között a párt hivatalos elnevezésének kérdését is elintézték, nyomon követte a tanácsok első országos gyűlése. A vörös zászlók szimbolikus díszében tíz és tizenhárom "épület" e héten a munka igazi diplomává avatódott. Nem a lejárt, kivénült, lebakisozott, megvesztegetett kapitalista szószátyárok előtt nyitotta meg kaput a dunaparti tünderpalota, hanem a munka hősei előtt, kiknek duzzadó ereje és lázongó akarata amilyen gyorsan elsöpörte a korrupt társadalmi rend lovagjait, éppen oly gyorsan fogja az átforgult új világrendben megalapozni az új termelő munkát.

A tanácsok első országos gyűlése már néhány nap óta tart s ez a néhány nap elegendő volt, hogy megtehesse a régi és új rezsim között összehasonlításainkat s mélyreható következtetéseket vonhassunk le az elhangzott beszédekből. Csak emlékeztünk kell egy kicsit, hogy most földobogion és erővel teljék meg a szívünk. Mert mit láttunk a régi parlamentben? Megalázkodást Bécs előtt, a magyarság érdekeinek szüntelen kiszolgáltatását, egy korrupt uralkodóház gyöngéinek legyezését, a németek járszalagjának önkényes vállalását, kitérást, protekciót, büzös panamákat... S mit láttunk most? A dunaparti Ház padjain öntudatos, gerinces férfiak ülnek, akik dacolni tudnak száz veszéllyel; akiket nem rettent meg az antant erőitlen ordítása; akik nem esnek kétségbe, midőn a versaillesi rablók összemélik Magyarországot térképét s a leggyalázatosabb határokat szabják ki ennek az ezeresztendő országának. Oh, rettenetesen nagy a különbség a lejtett parlament s az új országos tanácsgyűlés között! Ott egy elvesztett háború után megrokkant zvaszvitézek énos ára meredünk, itt a küzdőben megacélosodott, bátor férfiak talánxa ül, akik tudják, hogy nincs elvesztve semmi s a világ azé, akiben erő, kitartás és osztályönönművés.

Ennek az új világrendnek a vezetői jól tudják, hogy a kapitalisták erőlködésének csak egy nagyhangú etappe, egy megfélemlítési kísérlet, amelynek még akkor se volna sok eredménye, ha fenyegetéscikknek érvényt is tudnának szerezni; mert a proletariátus forradalmának ügyét ma már sem lehet nacionalista szempontokból tekinteni; az emberiség egyetemes ügye az már, amelynek győzelmét lehet késleltetni, de megakadályozni soha nem lehet.

A tanácsok első országos gyűlésének vezetési és delegáltjai tisztában vannak ezzel. Ez a szempont irányítja külpolitikájukat éppen úgy, mint belső intézkedéseiket, melyekben több a humanizmus és a kultúra, mint a kapitalisták ezeresztendő papíralkotmányában. Tanítók! Ezeket magyarázatok meg az új világrend első tanácsának ülésével kapcsolatban a gondjaitokra bizott ifjú Magyarországnak!

A. B. C.

A nyomoruság és az inség abc-jéről van szó. Az élelmiszerjegyek különbségeinek primitív jelzése ez a három betű. Most akarnak rá megtanítani bennünket az élet keserves iskolájában. De csodálatos, hogy azok, akik ezt az A. B. C.-t kieszelték, ennek az életnek mennyire nem pedagógusai. Az iskola respektálja a természeti törvényeket és azt tanítja, hogy munkás és munkás közt nincs különbség és nem szabad közöttük mesterséges válaszfalakat emelni. Különösen nem dolgozó és dolgozó emberek között. A tanácsköztársaság élelmiszeri mesterei azonban nem respektálják a marxizmus bibliájának ezt az első tanítását sem, mert különbséget tesznek fizikai és szellemi munkás között. Még pedig a legérzékenyebb részen: a gyomron keresztül. A tanácsköztársaság élelmiszeri professzorai úgy találják, hogy a testi munkát végző embereknek több és jobb élelmiszerek dukálnak, mint a szellemi munkásoknak. Ezzel az intézkedéssel ime megteremtik ezek a rövidlátó elvtársak az új proletariátus esirait. A jövőendő társadalomnak tehát a szellemi munkások lennének az elnyomott proletariátusai? Alig hinnők. A Tanácsköztársaság azért mondta volna ki, hogy a tanítóalkalmazottakat a legjobb javadalmazású munkások sorába emeli, hogy a másik percben megsemmisítse az előbbi elhatározást? Lehetetlennek tartjuk, hogy minket, szellemi munkásokat az élelmiszeri második osztályba soroljanak akkor, mikor a mi regeneráló és teremtő munkánk éppoly alapvető, mint bármely ipari munkás szorgalmának eredménye. Mi tanítók vissziuk a zászlót, a mi kezünk nyitogatja a fejlődő lélek lakatjait, mi esöpögtetjük a daeos és vonakodó lelkekre az igazság életelixirjét és mindezt az élelmiszeri kérdésben a második hely illetne meg bennünket? Hiszen ha csak arról volna szó, hogy rajonhíroznak, hogy az egyenlő mennyiségű és minőségű élelmiszerből a fizikai munkásoknak osztonak először és csak aztán nekünk, talán szót sem emelnének, de amikor azt látjuk, hogy a tervezett jégrendszer nekünk kevesebb mennyiségű és gyengébb minőségű élelmiszert akar juttatni, akkor közbe kell kiáltanunk, föl kell emelni tiltakozószavunkat és emlékeztetükbe kell idéznünk az illetékeseknek, hogy eljárásuk méltánytalan, mert nekik is tudniuk kell, hogy a Tanácsköztársaságnak mi vagyunk a szellemi vörös-katonái, hogy mi tartjuk azt a belső frontot, melyen a Tanácsköztársaság belső nyugalma fölépül. Ezért és minden egyéb oknál fogva egyenlő elbánást kérünk a fizikai munkásokkal! Aggódva gondolkunk arra az eshetőségre, hogy minden újabb megfontolás nélkül életbe léptetik az új A. B. C.-t. Aggódva gondolkunk arra, hogy ezzel a belső elégedetlenséggel hogyan akarják tűzbe vinni a szellemi munkásokat és legelső sorban a legszervezettebb, legmegbízhatóbbakat — a tanítókat. A tanítószághoz kész mindenét földőzöni a Tanácsköztársaságért. Kész érte szenvedni, éhezni is. Ebben jó példával akar előljárni. Hanem aztán kövesse ezt mindenki, aki dolgozik és akinek jobb boldogulása a Tanácsköztársasághoz van kötve. De azt az osztályozást, amely két tábori teremt, amely oly éles választófalat von fizikai és szellemi munkás között, azt nem hogy helyeselni tudja, de az ellen minden erejével óvást emel!

A tanítószághoz szociális nevelése.

Az új rendnek nagy céljai vannak a tanítószághoz. A forradalmi kormány tudta, hogy a tanítószághoz, úgy, amint az a régi rend elnyomásából ájtott a főlzabadiító új világba, nem lehetett rögtönösen várni a kommunista társadalom berendezkedésének teljes megértését és ezért a közoktatásügyi népbizottság megyszerte tartott tanítógyűlésekkel, fölvilágosító iratok terjesztésével, a történelmi materializmusnak mintaleckereszerű ismertetésével, az új szellem áldásos kulturájának megajzolásával minden tőle telhetőt megtett arra nézve, hogy az új szellemmel megismerkedett tanítószághoz elláthassa azt a kiválóan fontos szolgálatot, melyet tőle az új rend joggal elvár. Ennek megfelelőleg — bizalmát előlegezve a tanítószághoz — a dolgozók társadalmában — az anyagi javak méltányos rendezésével is kimutatták hivatásuknak megbecsülését, amikor is a jobban dotált szellemi munkások közé sorozta a tanítószághoz.

A Forradalmi Kormányzótanács már XXIV. számú rendeletében kimondotta, hogy az új rendbe ideiglenesen átvett tanító alkalmazottak állandó alkalmazást egy vizsga letétele alapján fognak nyerni, mely vizsgálaton tanubizonyosságot fognak tenni szociális érettségükről és az új világrendet teljes átértéséről. S a tanítószághoz fizetésének méltányos rendezésével

kapcsolatban jelentette a közoktatási népbizottság, hogy a tanítószághoz az iskolai osztályokban eltöltött órákon túl köteles a mezőgazdasági és az analfabéták oktatásának is szolgálatába állania, még pedig minden külön díjazás nélkül. De ugyanezkor megmagyarázta a közoktatási népbizottság azt is, hogy a tanítószághoz a szocialista tudományokban eltöltött önképzés óráit nem tekinti munkátlannul eltöltött időnek.

Az önképzés minden kultuembernek elemi kötelessége, de kötelessége különösen a tanítószághoz, ki arra hivatott, hogy mások lelkeit töltsen meg egy új világfölfogás termékenyítő eszméivel.

Most pedig legújabb rendeletében fölszólítja a tanítószághoz a szocialista propagandairatok buzgó tanulmányozására és főleg négy kiváló munkát tesz kötelező tanulmány tárgyává. Ezek:

1. Marx és Engels: A kommunista kiáltvány.
2. Marx: A polgárháború Franciaországban.
3. Engels: Az utópikus és tudományos szocializmus.
4. Bucharin Nikolaj: A kommunisták (bolsevikiek) programja.

Ezek lesznek az ugynevezett tanítóvizsga tárgyai. S augusztus havában fogják számon kérni a tanítószághoz a négy könyv anyagát.

A tanítók átképző tanfolyama, melyről fönebb szólottunk, folyó hó 20-án reggel 8 órakor megkezdődött. A tanfolyamot Kunfi Zsigmond közoktatási népbiztos elvtárs nyitotta meg. Beszédének vezető gondolatai a következők voltak:

Tisztelt elvtársnők és elvtársak! A munkásforradalomnak jelentékeny föladatai vannak kulturális téren a lelkek forradalmasításának terén. Ezt a munkát a sajtó és az irodalom szervein kívül elsősorban az iskolának kell elvégeznie. Az iskola pedig ezt a munkát csak úgy tudja sikerrel fölvenni, ha elsősorban magának a tanítószághoz a gondolkodásában építi meg az alapokat, melyeken ennek az új kulturának nyugodnia kell. Az iskola ezentúl is meg fog maradni politikai intézménynek; az osztályharc egyik szerve. A proletariátus az iskola uralmának egyik fontos szervévé fogja kiépíteni. Amíg a tanítószághoz gondolkodásmódja a régi marad, míg a szocializmus világfölfogása nem válik uralkodóvá, addig az iskola politikai szervezetének átalakulása tulajdonképpen csak a föltételeit teremti meg annak, hogy maga az iskola szellemileg átalakuljon. Az átalakulás két irányu. Egyrészt a tanítók politikai és szociális gondolkodásának kell átforgatnia, másrészt magának az anyagnak és szellemnek, mely az iskolának tartalmát ad. Legyenek tisztában azzal, hogy a forradalom egyáltalában nem jelenti az iskolai és kulturális fegyelmek a kiküszöbölését, nem jelenti az arra nem való gyermekek uralmát az iskolában, legvégső tisztában azzal, hogy mi egy tanácsköztársaságot, de nem egy tanácsköztársaságot akarunk. Arra akarom kérni önöket, hogy ezeket az átképző előadásokat nagy lelkiismeretességgel látogassák, aztán ezeket az ismereteket, melyeket itt szereztek, őrizték meg és adják tovább. Tudom, hogy új kulturát és új iskolát egy osztendő alatt teremteni nem lehet, de meg lehet venni a dolgoknak fundamentumát. Ez a föladata a tanítószághoz, melyet sohasem becsültek meg annyira, mint a proletárdiktatura megbecsülte őket akkor, mikor egységbe akarja fűzni a munkásosztályt, hogy közös világfölfogás kösse őket össze.

Szellemi front.

A magyar Tanácsköztársaság gigászi harcot folytat; a lét és nemlét óriási küzdelme foglalja le minden erejét. De ezt a küzdelmet diadalmasan állja s állnia is kell, mert harcának győzelmes befejezése a világ proletariátusának forradalmát és egyesülését jelenti. Győznie kell, noha az egész világ kizsákmányoló rablói összefogtak ellene.

E győzelemnek természetesen föltételei vannak. Először is egy fegyvelmezett, osztályöntudatos hadsereg a külső frontokon, melynek ércfalazatán porrá törjön a kapitalista szoldosok törekvésének minden hullámvérése, másodsor egy céljaival tisztában levő belső hadsereg; egy szellemi fegyverekkel küzdő és fölényes intelligenciájú brigád, mely a Tanácsköztársaság teljes megszilárdítását hivatott elvégezni.

Erre a szellemi hadseregre a magyar Tanácsköztársaságnak legalább is olyan mértékben van szüksége, mint a külső frontokon küzdő Vörös Hadsereg nagyszerű erejére. Ennek a belső szellemi frontnak a megalkotása éppen olyan életkérdés a Tanácsköztársaságra nézve, mint a harcoló hadsereg büszke ellenállása.

A Tanácsköztársaság vezetői kezdettől fogva tisztában voltak ezzel s igyekeztek is ezt a szellemi frontot megalkotni. A dolgok természetéből folyik azonban, hogy a Tanács-

köztársaság megalakulásának pillanatában ez a szellemi front sem elegendő számba, sem elegendő intelligenciájú harcossal nem rendelkezett. Azok az ifjú emberek, kik a Tanácsköztársaság vezetésének megbízásából a szellemi front megszilárdítására vállalkoztak nem bizonyultak eléggé erőteljes harcosoknak abban a hatalmas szellemi küzdelemben, mely föladatukká lett s arzenáljuk nem volt eléggé fegyveres annak a föladatnak a véghezvitelére, amelyre elküldettek. Így történt aztán, hogy a fölvilágosítás és a meggyőzés nagy munkája mellékvágányokra és hamis ösvényekre tévedt, amelyeknek káros hatása a Tanácsköztársaságra nézve csakhamar érezhető is lett.

Mindezt csakhamar észrevette a Tanácsköztársaság kormánya s igyekezett a hibákat korrigálni. Erre nézve példa is volt előtük, hiszen ma már mindenki tudja, hogy Oroszország a leggyönyörűbb eredményeit mutathatja föl a propaganda munkájában. Ott ahol a Lunacsarszki-vonatok szállítják a legjavolabb eső helyekre is a tanító és fölvilágosító iratok millióit s ahol kitünően bevált építő- és tanítótanfolyamok ezrei nevelik a fölvilágosítás nagy munkájának hivatott munkásait: biztos érzékkel kereshette a magyar Tanácskormány a példát annak a szellemi bírádnak a nevelésére, mely egy Tanácsköztársaság alapjait hivatott megerősíteni.

Oroszországban a nép fölvilágosításának munkáját s a Tanácsköztársaság iránt kötelező jóindulatának erősítését a tanítóság — az erre a célra külön tanfolyamokon kiképzett tanítóság — végzi. A magyar Tanácsköztársaság vezetői tehát bizvást fordulhatnak ebben a pontban Oroszország felé. Nálunk is bele kell vonni a tanítóságot ebbe a hatalmas munkába. De ezt a munkát meg kell előznie a tanítóság helyes kiképzésének.

Mint Oroszországban, legyen nálunk is, minden tanító katoná, *de ne a külső front, hanem a belső front katonája.* A magyar Tanácsköztársaságra nézve sokkal fontosabb, ha a tanítók összességéből egy hatalmas és megingathatatlan belső, szellemi frontot szervez, mintha külső frontjának hadseregét a tanítóságból kiképző néhány ezer fegyveres vívással teszi erősebbé.

Nem hiszünk, hogy a szellemi front fölállítása és megszervezése nagyobb nehézségekbe ütköznék. Igaz ugyan, hogy a proletár hadsereg megszervezése s a második sorozás olyan időre esik, midőn a tanítóság munkájára néhány hónapra folszabadjon s így annak a kötelezettségének, hogy a proletár érdekeket megvédje, eleget is tehetne. Ennek a bevonulásnak a *haszna* azonban *aligha a dílana arányban azzal a kárral, mely ezzel a keletkező szellemi frontot érni.*

A magyar tanítóságnak a kéthónapi szünetét a Tanácsköztársaság szolgálatára kell fölajánlani s a Tanácskormánynak ezt az időt teljes egészében igénybe is kell vennie. *E két hónap alatt meg kell történnie az egész magyar tanítóság politikai és pedagógiai átképzésének. Enélkül az alapos átképzés nélkül az új iskolákat megnyitni s azokba a kommunista világszemlélet oktatását bevezetni lehetetlen. De lehetetlen ez átképzés nélkül harmonikussá tenni azt a viszonyt, mely a falu és város termelő népe között némi diszharmonikussá volt ékeltelen.* Ennek a föladatnak az elvégzésére csakis a nép között élő s a nép természetével ismerős tanító vállalkozhatik.

Amilyen fontos, épp olyan sürgős is tehát, hogy ezeket a politikai és pedagógiai átképző tanfolyamokat azonnal megszervezzék s azoknak elvégzését a tanítók összességére nézve kötelező tegye. *Hogy ezek az átképző tanfolyamok teljes sikerrel járjanak, ahhoz természetesen szükséges a közoktatásügyi és hadügyi népbiztoságoknak megegyezése az összes tanítók fölmentését illetőleg.* Ami terülnk szerint ezeken az átképző tanfolyamokon résztvennének úgy az elemi, szakiskolai és középiskolai, mint az egyetemi előadó tanítók, a fölmentésnek tehát egyetemesség kellene lenni. Abban az esetben azonban, ha az átképző tanfolyamokat a tanítóságnak csak egy nagyobb kontingense látogatná, a katonai szolgálat alól való fölmentés természetesen csak ezekre terjedne ki.

Ez azonban már részletkérdés s a dolog meritumára nézve nem fontos. Fontos csak az, hogy a külső front megszilárdításával egyidejűleg haladéktalanul szervezzék meg a belső szellemi frontot, melynek igazán osztálytudas katonái csak a tanítók lehetnek.

Szabadságot a játékskolai tanítóknak!

Egy — a saját értékét tudó és megbecsülő — munkás dolgozó népcsoport energiájának, aktivitásának érdekében szükséges, hogy a legkomolyabb elszántsággal foglalkozunk a játékskolai tanítók (óvónók) szabadságával. A kommunizmus gyönyörű műhelyében mi dolgozók mindnyájan egy-egy csavar, összetartó részecske vagyunk; látszólag kevés, látszólag semmi, de a nagy egységben, az alkotás, a haladás, megerősödés munkájában mégis nélkülözhetetlenek.

Minden agitációs röpirat, szónoklat összekötő kapcsa, vagy finise ebben a „három” szóban csucosodik ki: dolgozzunk, dolgozzunk és dolgozzunk! Ma mindnyájunk szellemi és fizikai erejére fokozottan van szükség. De nagy különbséget kell itt tennünk a quantum és a kvalitás között. Nagy quantumos munkát tisztán testi erővel is végezhetünk, kvalitásos munkához azonban megmunkált (tanult) sokrédős agytekeresek kellene: *ész, amely alapos munkát végez. Mindkét munkára egyformán van szükség, mindkét munkásnak egyformán van szüksége pihenésre.*

A fizikai munkás jól kialszsa magát, jól evett, már friss erővel, teljes munkaképességgel folytatja a műhelyben ott, ahol elhagyta. Ez a múlt rendszer befejezett véleménye volt s fájdalom, mi maiak a munkásság zömét így kaptuk át. A munkás jól eszik, jól alszik, megvan mindene. Szellemi szüksége nincsen.

A Tanács Köztársaság, a kommunista társadalom, a szocialista-kommunista munkás másképp gondolkodik. Az erő magában véve sok, de nem minden. Az ész világokat forgat ki sarkából, az ész világokat teremt. Tanulni, művelődni kell a leggyengébb kortól. *benne kell élni* a nagy összességben, érezni kell az eszmélés első pillanatától, hogy *egymásrattalt* emberek vagyunk, akik *együtt* alkotjuk a népek köztársaságát, az Internacionálét.

Ma hosszan égő fátylak, örökfenyű napok világítanak világos, merész utjainkon s *ennek az utnak neveljük mi a gyermekeket, a jövőt!* Ezért a jövőért szevedtek, multak el sorvadó, soha örömet nem látott életek.

A családi nevelés, a bölcső után a kis emberpalántát a játékskolai tanító kezébe legelőször. Azzá formálhatja, amivé akarja. A játék után megindítja nagy, kimeríthetetlen csodák felé, amit ma életnek nevezünk.

Szépséges, felelősségteljes munka a játékskolai tanító munkája. Egy szikrányival sem kisebb a másénál. A nagy összességből éppen úgy nem nélkülözhető, mint ahogy egy hatalmas gép kontraktójából nem nélkülözhető a legkisebb csavar sem.

Apró gyerekből lesz az erő, a hatalom, a világokat vezető munka. Apró gyerekek indulnak el az óvoda játékos homokbucái mellől. A homokvárak teremtő perspektívákat nyitnak a mesén át, talán beláthatatlan utakra. Piciny gyerekkarokból lesz a sujtó ökök, ha kell. Gyermekszemek világítanak a holnapra. Játékból indult gyermekész majdan acélos eszmékkel jövő századok boldogítója lehet.

A legnagyobb érték a gyermek. Ez a legnagyobb érték van rábízva élete első éveiben a játékskolai tanítóra.

Most jutottam el oda, amiről tulajdonképpen beszélni akarok: Minden munka elfáradással jár, mindegy elfáradás pihenést igényel. — Ha a gép olajozatlanul zakatolna folyton, bizony elkopik s meg áll, vagy bajokat okoz. — Ha a gyomor van örökké túlterhelve (sokatevők, zabálók!), elromlik s megakasztja az életfunkciót. — Ha a szellem fárad el, ebből mérhetetlen károk keletkeznek úgy az egyesekre, mint az összességre.

A jó óvónó — és most csak erről beszéljünk. — nagy, folytonos szellemi munkát végez. Szakadatlan tevékenységet igénylő fizikai munkája szintén éppen úgy rászorul a pihenésre, mint bármely más fizikai munkásé. A gyermekkel gyermekké kell válnia, minden but, bajt, gondot felejtő művészé kell emelkednie; örökös foglalkozás, mozgás az élete. De mégis talán a szellemi foglalkozás, az *ideális* munkateltjesítmény az, amely a játékskolai foglalkozás termő virága. Amit annak a gyermeknek mesélek, *ahogyan* mondom a mesét, — amit a szemem, arcom, egyéniségem kifejez; — ami derít a kacagásom elültet a gyermek lelkébe, ami hangulatot a dalom csöngése gyöngyszemként perget, — mindaz a megalapozás, ami később az embert adja, *ez az a soha eléggé nem értékelhető szellemi munka, amely kell, hogy egyenlő sullyal mérjék a más munkája mellett!*

Eddig nem méretett egyenlő sullyal. Azt akarjuk, hogy ezután úgy mérjék.

Vegyük csak az óvónók szabadságát. Csak ezt az egyet. — *Télen* kapta az óvónó az *egy havi* szabadságot, amikor legtöbb esetben téli, szobai levegőben egymaga „üdültetett”. Más tanító és tanítónő-társai *nyári* pihenésüket levegőben, napsugárban, fürdőzésben teltek (ha t. i. ha akartak, fürdőre, társaságba mentek (ha t. i. a hüdzsé futotta!), vagy a magányt választották, de mindenesetre kiélvezhették a nyár minden előnyét. Nem kellett volna más, csak helyettesíteni kellett volna az óvónót a nyári

szünetre. Hány kenyérméltű óvónó talpalt hosszú éveken át a volt vallás- és közoktatásügyi miniszterium folyosóján. De szívesen álltak volna be ezek helyettesnek legalább!

Ma, amikor 40 gyermek foglalkoztatása esik egy játékskolai tanítóra, amikor nagyon sok, *legtöbb* községben *több* óvónó lesz, könnyen megosztható 1-2 hónapra a helyettesítés kérdése. Nyáron kevesebb gyermek látogatja sokhelyütt az óvodát, mert szülei elviszik gyermekeiket nyaralókba, üdülőbe, okonokhoz. Ez is megkönnyíti a szabadság kérdését. De — egy kis jóakarattal mellett — számtalan módja van annak, hogy ember számba vétessék a játékskolai tanítónó is. Az ember pedig dolgozik, elfárad és pihenni akar.

Késő már akkor a pihenés, amikor orvosi bizonyítvány kell hozzá! Az már nem pihenés, az már nem üdülés, az *gyógyuláskeresés*. Sokszor olyanfokú már a betegség, hogy 1-2 hónappal el nem mulasztható.

Gazdaságilag előnyösebb a fáradt ember pihentetése, mint az, hogy *betegség* címén üdüljön, szabadságon valaki.

Bennünket, maiakat, ugyanis végzetesen megviselt a háboru rettenetes ötéztendője, megviselt a mának sok keserves gondja. Nekünk egy pár heti pihenéssel életenergiát *kell* gyűjtönnünk a további küzdelemre és arra, hogy *szünetből jövő* mesével, játékkal, kacagással tegyük virágossá a gyermek utját.

Nekünk éppen úgy kijár a szabadság pár hete, mint másnak, mint minden dolgozó embernek.

Addig csak mese, frázis marad a többtermelésről szóló beszéd; a jövőben fog reakciót szülni az erők végtelenségig való kihalásáért. *Kell*, hogy összefogjunk, *kell*, hogy többet termeljünk minden téren, kivételeket sem szabad tenni s mi nem is kivételek akarunk lenni, csak egyforma elbírálás alá akarunk esni többi embertársunkkal.

Nagyon megboszulná magát az, ha a többtermelést úgy akarnók fokozni, hogy a *szakadatlan* robotolással elvennők az emberek életkedvét. Ma mi ezt nem akarhatjuk, ma mi ez ellen tiltakozunk, a Tanácsköztársaság hatalmas perspektívájú jövője élete érdekében: tiltakozunk!

Ha azt akarjátok, hogy a játékskolai tanító is friss erővel, úde lélekkel lépjen az új iskolában munkához, ha szeretitek a magatokat és a másokat, minden proletár édes kis esmetét, ha azt akarjátok, hogy öröm, boldogság, üdeség és vidámság üssön tanyát a dedóban, ne raboljátok el a játékskolai tanítótól sem az ezerszer megérdemelt *nyári pihenőt!*

Amint a fizikai munkások között bányász-elvtársaink voltak a legelnyomottabbak, dolgoztak a legegészségtelenebb munkatempókon, a leghosszabb munkaidőn át, úgy a szellemi munkások táborában a játékskolai tanítók (óvónók) éltek ezt a páriséletet. A legnehezebb munka, a leghosszabb munkaidő s a leghitványabb fizetés volt osztályrészük. Nem elég, ha ma pusztán illetményeiket rendezzük, munkájuk kiuzsorázását se szabad tünnünk. A minden dolgozónak kijáró üdülési szünetet nekik is meg kell adnunk.

Szabadságot az óvónóknak!

HIREK.

— **Vörös lobogó leng a népek előtt...** Vörös lobogóval rohanunk események szárnyán a jövő, a vézget elé. Rabszolgá országok fölemelt fővel, tág tüdővel szívják a szabadság levegőt. Várni lehetett, kiszámított pontossággal tudhattuk, hogy a magyar elszántság, a magyar sokattűrés és szívósság hatalmas lendülettel fog áttörni gátat, akadályt, amikor arról lesz szó, hogy törtélen ugaron is át kell jutnia Marx tanának beteljesüléséhez, hogy testvéreül kell szegődnie az imperializmus legeltiportabb nemzetéhez, az oroszhoz. Mi maradt mögöttünk? A dolgozók seregének mi jelentett a magyar haza? *Fegyhdzát* jelentett, szomorú szolgáló, szegénységet és nyomort. A dolgozók seregének szakadatlan, verejtékes munkája mit eredményezett? Gondot és küzködést, harcot az órák bizonytalanságával szemben. Almainkba tolokodott a rém: féls, rettegés az eljövendőtől, a bizonytalantól. Most vörös lobogóval rohanunk a vézget elé... Szomszédos ösvényeken közelebb, messziről jön a többi vörös zászló, egyre több... Öntudatos embererdő követi lihegve, fuldokolva a bizonyosság felé. Az embererdőt lelkesen üdvözöljük: Halló, eltiprott nemzetek, jöjjön a nép kifelé, erre, előre, amerről a legnagyobb többebb vörös lobogó integet! R. R. E.

— **Csergő Hugó.** Van-e, ki a nevet nem ismeri? Az elmult rendszer rossz illatú csüléke kísérte a nevet, mint egy sötét árnyék. Ahová ez a név vetődik: vígyorgó képpel, *szégyen*, a tehetetlenség és tehetetlenség, a nagyképűség és a hozzá nem értés. Az embernek szinte önként kell megkérdeznünk: Quo usque sandera? Meddig fog még a fórum közelében gárdálkodni ez a tipikus anti-talentum, akinek egyetlen kiváltsága: a talpnyalás. Ez politikai kaméleon, aki minden társadalmi nullamzás, rendszerváltozás és világnézetalavulás között görcsösen megtudott

Kapaszkodni jól dotált hivatalában, most olyan dologba avatkozott, amelyben végre meg kell ütnie szerencsétlen két bal kezét. Ez az újságról fővárosi nagysággá magasodott törpeség a tanítóknak ugyancsak gonosz ellensége. Ez a Csergő Hugó most a legerősebb helyeslője annak a véleménynek, hogy a tanítók nem alkalmasak a gyermeknyaralási akció intézésére. Az a Csergő helyeselt ennek a tervnek, akinek szomorú és dicstelen végű gyermeknyaralási akciója tavaly valósággal közfőháborodást keltett. Az a Hugó mert így óhajtozni, aki a gyermeknyaralás gyönyörű gondolatát a napotizmus bacillusával fertőzte meg. Aki a múlt esztendőben még csak bárónót és grófnót ismert és a maga protezsált szellemi nyomorékjaival tönkre igazgatta a gyermeknyaralási akciót. Ennek a Csergőnek most már a proletárosszonyok szoknyái kellene zászlóul. Most már csak proletárosszonyokra van szüksége a gyermeknyaralás sikeréhez. Kétségtelen, hogy a proletárosszonyok nem megvetendő segítség volna a gyermeknyaralási akcióban. Hiszen a proletárosszony természetből fogva jó lelki munkás, körültekintő és alkalmazkodó, de helyüket mégis csak akkor tudnák igazán betölteni az akcióban, ha előbb megfelelő kurzuson megfelelő előképzést szereznek. Ekkor igazán kiváló segítőrsai lennének azoknak a tanítóknak, akikről Csergő Hugó hallani sem akar.

— Miért? Kérdezték? — Mert, a kis ravasz tudja olyan jól, mint mi, hogy a gyermekek ügyéhez épp oly keveset értenek a mágus hőlygek, mint a proletárosszonyok vagy mint a Bárczy lakóit, hogy ehhez főképpen a tanítók értenek, akiknek a jelenléte azonban Hugónak nem kivanatos az akcióban, mert ezek a körme néznek Csergőnek is, Hugónak is és kitálatják kiáltani a világnak azt a közismert igazságot, hogy a gyermekakciók vezetése sohasem volt még olyan tehetségtelen ember kezében, mint Csergő Hugó. Ettől fél ez a sőtét kis jezsuita. A tanítósság azonban nem hajlandó túrni már, hogy ez a politikai kötéltáncos továbbra is a fővárosi népjóléti központ vezető helyén maradjon s a jövőben is gyermekügyekkel foglalkozzék, illetőleg ilyeneket üssön agyon.

— A nők országos kongresszusa. A nők mozgalmának ma sokkal nagyobb jelentősége van, mint bármikor lehetett. Ma jelentős és fontos állami érdekek fűződnek ahhoz, hogy a nők munkája beleilleszkedjék a proletárium termelésének rendjébe. A nők politikai egyenjogúsítása, a nőknek a legfontosabb termelési ágakba való bevonása, a női munka és női munkakörülmények fontosságát megköszorozta. Ezért kísérte olyan nagy érdeklődés a női szervezőbizottság által június 15-ére egybehívott országos kongresszust, melyre a dolgozó nők képviselői nagy számban vonultak föl. A kongresszus tanácskozása az említett nap délelőttjén 10 órakor kezdődött a képviselőház nagy üléstermében. Összesen 236 küldött jelent meg s a gyűlés vezetőinek megválasztása után a program első pontjaként a kongresszus főállással fejezte ki hódolatát és gyászatát Luxemburg Róza emléke iránt. A napirend szónokai közül különösen két szónok beszéde érdemel fölemlítést. Az egyik fölszóaló beszámolt arról az örömdetes jelentésről, hogy az utolsó években milyen nagy haladást mutat a nők politikai szervezkedése. A másik fölszóaló a jövő agitációs munkatervével foglalkozott. Válaszolta, hogy miért fontos az, hogy a pártszervezet keretén belül a nők részére külön agitációs nécsoportot szervezzenek. Rámutatott arra, hogy az ellenforradalmárokat az asszonyok sorai közé is befurakdtak és igyekeznek ezek ellenállást megbontva, minden nyomorúságért a proletárdiktatúrát tenni felelőssé. A kongresszus elhatározta még, hogy a világ proletárosszonyaihoz fölhívást intéz, melyben fölszóalja őket, hogy gyermekeik érdekében szabadítsák föl ök is magukat a kizsákmányoló kapitalizmus alól. Végül megválasztották az Országos Nőszervező-Bizottságot.

— A játékkiskolák. A közoktatásügyi népbizottság egyik legutóbbi rendelete a játékkiskolák (óvodák) fejlesztésével foglalkozik. Fölvívja e rendelet a művelődési osztályt s a körzetébe tartozó városi és községi munkástanácsok művelődési osztályait, hogy a játékkiskolákra vonatkozó rendelkezéseket mielőbb hajtsák végre. E rendelkezések lényege a következő: 1. A munkástanácsok haladéktalanul jelentsek be a körzetükhöz tartozó egyes községek 3-6 éves korban levő gyermekeinek, a községekben már működő óvodák és azok óvodóinak számát. 2. A munkástanácsok kötelesek a játékkiskolák számára azonnal megfelelő helyiségeket rekvirálni, azokat bebutorozni és arról gondoskodni, hogy ott a gyermekeket reggel 8 órától délután 6 óráig gondozzák, ellássák és étellemezzék, hogy az egész napon elfoglalt munkásszűlőket tehermentesítsék. 3. Az óvodák foglalkozásának beosztása legyen, ha egyik délelőtt 8-1-ig foglalkozik a gyermekekkel, a másik 1-6-ig szentelje minden déjt a gyermekeknek. A délelőtti és délutáni foglalkozás hetenként megcserélődik. 4. Egy játékkiskolai csoportot alkot 40 gyermek, 2 oktató és egy dajka, akik egy játék és egy munkatereben

foglalkoznak. A kinevezett vagy régebben működő óvodák vezetője. 5. Az oktatóerők vegyék tekintetbe az évszakok változásait és télen téli foglalkozással, nyáron szabad levegőn történő játékokkal erősítsék a rájuk bízott gyermekek lelkét és testét.

— Játékkiskola címen legközelebb folytatólag fog megjelenni a „Kisdednevelés“ a játékkiskolai tanítók (óvodák) szaklapja. A közoktatásügyi népbizottság kebeléből kirendelt szerkesztőbizottság veszi át a lap szerkesztését.

— „A játékkör, mint szociális irányú városépítészeti és kertművészeti feladat.“ Rorrich Bélának jelent meg ezen a címen egy kiváló szakdolgozat és szeretettel megírt füzet, amelyben azt fejtegeti, hogy a zöldnek a városba való minél nagyobb irányú betelepítése higiénikus szempontból mennyire fontos. A könyvben levő szakzerű feltevéseket külföldi nagy városok nevezetesebb parkjainak fényképfelvételeivel illusztrálja és nemcsak, hogy rámutat a mai esőpelt sem higiénikus állapotokra, de tervszerű útmutatásokkal szolgál a jövőre nézve, hogy hogyan is kell és hogyan lehetne. Most, amikor a társadalomnak amenny is az a célja, hogy a proletáriátusnak, de különösen a gyermekeknek, minél több üdülőhelyet biztosítsanak a főváros környezetében, különösen hasznos és fontos ez a könyv, amely a higiénia, az esztétika és a kommunista emberiség személetét tartásával mutat rá a meglévő hibákra, egyúttal a javítás és újításteremtés lehetőségeire is.

— A középiskolai tanítóképző újjászervezése. A közoktatásügyi népbizottság a budapesti középiskolai tanítóképző intézetnek a középiskolai tanítóképző főiskolákká való átszervezésével kapcsolatban Petz Gédot, a volt középiskolai tanítóképző intézet igazgatóját és Wittmann Ferencet, ennek az intézetnek helyettes igazgatóját ezen üléstől fölmentvén, a középiskolai tanítóképző főiskola elnökére Kövesligeti Radót, igazgatójára Balassa Józsefet, helyettes igazgatójára Garika Sándort nevezte ki.

— Szabályzatmódosítás. A közoktatásügyi népbizottság 79.686. számú rendeletével jelentékeny módosította a középiskolai tanárviszgalati szabályzatot. A módosítás a vizsgázók helyzetét megkönnyíti, így az egyikből minden fölszóló csoport és pedagógiai ballasztot. Így magyar nyelvű és angolból csupán azok tartoznak alpvizsgálat alá, akik a magyar nyelvet és iradalmat szakárnyul választották. A pedagógiai vizsgálat mai formájában megmarad, helyébe új vizsgálat lép, mely az új társadalom fölözötti megalapozásával szemlél. A házi és kárthelyi dolgozatok megszűnnek. A jelölt „meg nem felelés“ esetén rövidebb időközben tehet javítóvizsgálatot. Jelentős újítás, hogy az alpvizsgálaton a szabadon választott idegen nyelvek közé az új nyelv is fölvetődik. A szabályzatmódosítás szemlél nézve, ez fontos azokra a hadviselt tanárjelöltekre nézve, akik részre folyó évi július és augusztus hónapokban is tartanak vizsgálatot.

SZAKSZERVEZETI ÉLET.

A „Speciál pedagógiai szakosztály“ f. évi június hó 9-én alakult meg. A szakosztály magában foglalja a siket-némák, vakok, a gyógy-pedagógiai és kriminálpedagógiai alosztályokat. Ezek szakmánként megalakították a budapesti helyicsoportokat, melyek f. é. június hó 14-én alakuló gyűlésre jöttek össze a Pedagógiai Szemináriumban. Titkos szavazással megválasztották elnökül: Róza Ede elvtársat, a közoktatási népbizottság speciál pedagógiai ügyosztályának vezetőjét; alelnökül: Adler Simon, titkárul: Fürj Pál, jegyzőül: Ganyó Vilmos és sajtódudósítól: Váradi Zsigmond elvtársakat. A napirend tárgyalása során beható vita után taggyűlés egybehívását határozták el, melynek tárgyaül kitűzték:

1. A fizetésrendezés kérdését,
2. a munkaidő megállapítását.

Elhatározták, hogy a taggyűlésen fölvilágosító előadásokat rendeznek. Az első előadás megtartására Hajtai csoportvezető elvtársat kéri meg.

Megválasztották végül az egyes alosztályok fegyelmi bírósági kiküldöttéit és a végrehajtó bizottsági kiküldöttét.

A M. T. Sz. óvodái szakosztálya fölvívja az óvodókat, hogy a taggyűléseken pontosan és teljes számban jelenjenek meg. A szakosztály vezetősége egyben a tagokat, hogy jelenléti igazolása céljából hozzák el magukkal minden alkalommal szakszervezeti igazolványukat is. A megjelenési köteletségüket hanyagul teljesítő vagy meg nem jelenő tagtársakkal szemben a vezetőség kénytelen lesz a közoktatásügyi népbizottságnál lépéseket tenni, hogy fölük a propagandái megvonásuk és eljárásuk esetleg más irányú elbírálás tárgyává is tétessék.

A Tanítói Szakszervezet játékkiskolai szakosztálya folyó hó 22-én tartotta meg rendezt havi taggyűlését. A szakosztály elnöke beszámolt a szakosztály munkájáról a játékkiskolai tanítóknak nyári szabadsága, a fizetésrendezés és a dajkataratási átalányuk újabb fölemlése és kiterjesztése körül. A szociális átképzésről szólva, buzdította a játékkiskolai tanítókat, hogy a szociális önképzésre nagyobb gondot fordítsanak, napilapokat, röpiratokat, könyveket folytonosan olvassanak. Figyelmükbe ajánlotta különösen Marx és Engels: „Kommunista kiáltvány“, Marx: „A polgárháború Franciaországban“, Engels: „Utópikus és tudományos szocializmus“ és Bucharin: „A kommunista programja“ című alapvető munkákat, hogy alapos propagandisztikus terékenységet fejlessenek ki. Rámutatott az ellenforradalom fegyvereinek alávalóságára, szót a pogromról és fölvívta őket, hogy a szótben bujkáló aknamunkájának a mai eszmék terjesztésével is állják útját. Fölszóalt még Hatvani János is, mint meghívott vendég, aki az átképzésre szolgáló könyvekre mutatott rá, mint amelyekből megismerhetik a jövő társadalmának és a jövő emberének képét. Szembállította ezekkel a ma emberét, mint a sivar múlt nevelési produktumát.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A központi titkárság értesíti a helyicsoportokat és az egyes belépőket, hogy hónapokig tartó hatalmas rendezési munkák után végre megkezdhetik a tagsági igazolványok rendszeres kiadását, de, tekintve a bizonytalan közlekedési viszonyokat, küldeményei pontos megérkezését nem garantálhatja. Legelőszérűbb — ami a gyakorlatban eddig is a legjobban bevált — ha a tagsági igazolványokért és fizetési bélyegekért, különösen nagyobb helyicsoportok küldöttel, személyesen följönnek a központba. Minden erre vonatkozó levélbeli megkeresésre és reklamációra postafordultával válaszol a titkárság. Ugyanígy haladéktalanul elintézi az Uj Korszak reklamációit is, csak pontos címek — helyicsoportoknál minden egyes elmaradt száma a pontos példányszám — közlését kéri. (Meg kell itt jegyeznünk, hogy az Uj Korszak néhány régiebb száma teljesen kifogyott!) Fontosabb, a végrehajtóbizottság döntését igénylő, vagy a Közoktatási Népbizottsághoz fölterjesztett beadványok megválaszolásában türelmet kér.

A szakszervezet részére átutalt ruházati és egyéb közfogyasztási készletek rendkívüli csökély voltára tekintettel ez akcióját a szakszervezet egyelőre, sajnos, minden igyekezete és állandó utánjárása dacára sem terjesztheti ki országossá; jelenleg csupán a legjobban rászorult s teljesen lerongyolódott menekült kártársakat láthatja csak el, részben, ruházati és egyéb cikkeivel.

Ezért fölvívja az egyes helyicsoportok vezetőségét, hogy a tanítósság irányvonalát jogosult igényeit a helyi munkástanácsok ruházati akciója keretében igyekezzenek, legerősebb állásfoglalásával, kielégíttetni.

Esperanto-tanító elvtársak! Egy levelező-lapon haladéktalanul jelentsek be pontos címeket, az Esperanto nemzetközi nyelvben való jártasságuk megjelölésével, „M. T. Sz., Jámbor Lajos titkár“ címre. Az Esperanto iránt érdeklődő többi elvtársak is fönti titkártól kaphatnak fölvilágosításokat.

Szerkesztői üzenetek.

K. R., Félégyháza. Nemcsak önnök tünt föl, hogy az Uj Korszak a szakosztályok munkásságáról keves hivatalos adatot közöl. Ezért nem minket ér a vád. Az Uj Korszak utóbbi számainak mindegyikében figyelmzettető és erőteljes szavakkal fordultunk a szakosztályok titkáraihoz és elnökeihez, intettük és kértük őket, hogy a szakosztályok munkásságáról minden alkalommal küldjenek há tudósítást a szakszervezet hivatalos lapjának. Szavunk pusztába kiáltó szó maradt. Ugy látszik, hogy az illető tisztségekben olyan elvtársak ülnek, akik kötelességeiket nem ismerik vagy gyöngék ahhoz, hogy a tisztséget betöltsék. Hát olyan nagy tudomány és energia kell ahhoz, hogy egyikük szaklapjukat informálja? A laza kötelességtudással tündöklő elvtársakat félre kell tolni. Ha a tanítósság és a szakosztályok elégedetlenek azzal, hogy az Uj Korszak a szakosztályok életéről nem adhat tiszta képet: csapják el a kényelmekedő díonitáriusokat s válasszanak olyanokat, akik kötelességeiket teljesen ismerik. Esetleg rendeljenek melléjük sajtóbizalmiférfiakat. — B. H. Legyen nyugodt, nem fogjuk túrni, hogy olyan „elvtársak“, akik az utolsó másodpercben csusztak be a szakszervezetbe, valamint azok, akik a régi uralmat szóval, tollal és tettel támogatják, most a szakszervezetben legénykedjenek. Már látjuk a „kikké“ kialakulását, látjuk, hogyan sorakoznak föl a titkos bujtatók, hogyan bátorokdnak a régi elvtársakkal szembehelyezkedni s hogyan akarják szemérmetlenül magukhoz ragadni a vezetést. Mind ezt látjuk s biztosíthatjuk róla, szót fogunk ütni köztük úgy, hogy örökre elmegy a kedvük az aknamunkától. Elmegy majd a kedvük a „gárda“ toborzástól. A tanítók szervezetében irányító szava csak a régi, megbízható híveknek lehet s nem a konjunktúra-szocialistáknak. Ezek hallgassanak, figyeljenek meg, huzódjanak meg esőndesen és — tanuljanak. Ha majd a feketetők a szakszervezeti fegyveremből, meg a szocializmusból kitérően levizsgáztak s tettekkel bebizonyították, hogy megbízható és dolgos hívei a szocialista-kommunista pártnak, szöba lehet velük állani és eszevgni arról, ami után most stréber módon törtétnék. Addig azonban — hátrább az agarakkal!

Laptudaladonos és kiadó a Magyarországi Tanítók Szakszervezete. (Telefonszám: 101-58.) Budapest, IV. ker., Ferenciek-tere 7. III. lépcső, I. emelet.

„Világosság“ könyvnyomda Budapest, VIII. Conti utca 4.